

ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА

5 червня 2025 року

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ФОРУМ

**ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ:
ПОСТУП, СТАНОВЛЕННЯ,
УДОСКОНАЛЕННЯ І
ЗРОСТАННЯ**

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (Україна)
Національна академія педагогічних наук України (Україна)
Полтавська обласна рада (Україна)
Полтавська міська рада (Україна)
Мала академія наук України (Україна)
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського (Україна)
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна)
Академія Пьотрковська (м. Пьотрков-Трибунальський, Польща)
Краківська Академія імені Анджея Фрич Моджевського (Польща)
Аріельський університет (Ізраїль)
Білостоцький університет (Польща)
Університет Яна Євангелісти Пуркіне (Чехія)
Університет імені Адама Міцкевича, Познань (Польща)
Vilniaus kolegija / Вищий навчальний заклад (Литва)
Інститут литовської літератури та фольклору (Литва)
Університет Віка - Центральний університет Каталонії (Іспанія)
Університетський коледж Копенгагена (Данія)

Міжнародний науково-практичний форум

«ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ПОСТУП, СТАНОВЛЕННЯ, УДОСКОНАЛЕННЯ І ЗРОСТАННЯ»

Збірник тез доповідей

5 червня 2025 року

м. Полтава

Педагогічна майстерність майбутнього вчителя: поступ, становлення, удосконалення і зростання : матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму (м. Полтава, 5 червня 2025 р.) / за ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2025. 1112 с.

УДК 378.011.3-051:005.336.5(062)

П 24

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Топузов О.М., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України, віцепрезидент НАПН України, директор Інституту педагогіки НАПН України;

Нестуля С.І., докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри педагогіки та суспільних наук Полтавського університету економіки і торгівлі;

Солошич І.О., докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри екології та біотехнологій Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Збірник містить матеріали тез доповідей учасників Міжнародного науково-практичного форуму «Педагогічна майстерність майбутнього вчителя: поступ, становлення, удосконалення і зростання», що присвячені осмисленню теоретичних засад і практичних аспектів педагогічної майстерності в контексті сучасних викликів освіти. Представлені в ньому наукові доробки учасників із різних регіонів України та зарубіжжя відображають багатогранність підходів до формування й розвитку професійної компетентності педагога, складників його педагогічної майстерності на всіх рівнях освіти. Матеріали форуму згруповано за дев'ятьма тематичними секціями, що охоплюють широкий спектр питань – від вивчення наукової спадщини Полтавської школи педагогічної майстерності та феномену «педагогіки добра» Івана Зязюна до аналізу цифрової дидактики, інновацій в освітньому процесі та партнерства викладача і студента. Особливу увагу приділено сучасним освітнім трансформаціям, викликам цифрової епохи, а також формуванню педагогічної майстерності викладачів закладів фахової передвищої, вищої та професійної (професійно-технічної) освіти. Збірник стане у пригоді науковцям, педагогам-практикам, викладачам, здобувачам освіти, управлінцям та всім, хто зацікавлений у підвищенні якості освіти та розвитку професійної педагогічної спільноти.

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2025

© Автори, заг. ред. М.В. Гриньової, 2025

6. Jenkins H., Purushotma R., Clinton K., Weigel M., Robison A. J. *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century*. Cambridge, MA : MIT Press, 2009. 72 p.
7. Malykhin, O., Aristova, N., Zahorulko, M., & Lipchevska, I. Students' visual literacy development in primary school: the influence of teachers' ability to visualize educational information. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*. 2024. Vol. 1. C. 465-475. <https://doi.org/10.17770/sie2024vol1.7913>
8. Redecker, C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Punie, Y. (ed). EUR 28775 EN. Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2017. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC107466>

Листопад Олексій Анатолійович
Гуданич Наталія Миколаївна

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Цифровізація стала ключовим чинником трансформації освіти, зумовлюючи глибокі зміни в організації освітнього процесу, методах викладання та підходах до оцінювання результатів освітнього процесу. Вона сприяла появі нових форматів навчання, таких як дистанційне та змішане навчання, активному впровадженню цифрових платформ і ресурсів, інтерактивних технологій, а також адаптивних систем навчання, що враховують індивідуальні потреби здобувачів освіти. У результаті цифровізація не лише підвищила доступність та гнучкість освіти, а й стимулювала перегляд традиційних педагогічних підходів, формуючи нове освітнє середовище, орієнтоване на розвиток цифрової грамотності, критичного мислення та навичок самостійного навчання [5]. Особливо це стосується дошкільної освіти, оскільки саме в ранньому віці закладаються основи пізнавальної активності, соціалізації та розвитку дитини. У зв'язку з цим вимоги до педагогічних працівників суттєво змінилися, сучасний вихователь повинен не лише володіти традиційними фаховими компетентностями (психолого-педагогічними знаннями, методиками розвитку дитини, комунікативними навичками), а й впевнено застосовувати цифрові інструменти [2; 3; 4].

На думку дослідників (Н. М. Авшенюк, О. В. Аніщенко, І. А. Балуба, О. В. Баніт, М. П. Вовк, І. А. Зязюн, О. М. Ігнатович, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос, О. Г. Кучерявий, О. А. Лавріненко, Л. Б. Лук'янова, Н. Г. Ничкало, О. Г. Самещенко, В. А. Семиченко, Г. І. Сотська, Н. М. Тарасевич, Л. О. Хомич та ін.) цифрові навички стають невід'ємною частиною педагогічної майстерності, адже вони дозволяють використовувати інтерактивні освітні платформи та освітні додатки для дітей дошкільного віку, створювати цифровий контент, адаптований до вікових особливостей дітей, забезпечувати дистанційну взаємодію з батьками та колегами, застосовувати інноваційні методики (наприклад, віртуальну та доповнену реальність) для розвитку пізнавальних процесів дітей.

Актуальним є питання формування цифрової компетентності майбутніх вихователів вже на етапі професійної підготовки в закладах вищої та фахової передвищої освіти, для цього необхідно оновлювати освітні програми, інтегруючи в них модулі з цифрової педагогіки, основ інформаційно-комунікаційних технологій та кібербезпеки, забезпечувати практичне застосування цифрових інструментів через майстер-класи, тренінги та спільні проєкти з ІТ-фахівцями, розвивати критичне мислення та цифрову грамотність студентів, щоб вони могли оцінювати якість цифрових ресурсів і використовувати їх ефективно та безпечно, співпрацювати з інноваційними закладами дошкільної освіти для апробації нових методик та обміну досвідом. Усе це свідчить про те, що цифрова компетентність майбутніх вихователів – це не просто додатковий навик, а необхідний компонент професійної підготовки, який забезпечить якісну освіту для нового покоління в умовах швидкої технологічної еволюції.

Останні дослідження (В. Ю. Биков, О. Ю. Буров, В. В. Камишин, В. Г. Кремень, М. П. Лещенко, В. І. Луговий, О. І. Ляшенко, П. Ю. Саух, С. О. Семеріков, С. О. Сисоєва, О. М. Спірін, О. М. Топузов та ін.) вказують що цифрова компетентність педагога – це інтегрована здатність ефективно, критично, безпечно та етично використовувати цифрові технології у професійній діяльності для підвищення якості освітнього, розвитку дітей та оптимізації освітнього процесу. Вона передбачає не лише технічне володіння інструментами, а й гнучкість мислення, здатність до постійного навчання та рефлексії щодо власної цифрової діяльності.

Крім того, слід звернути увагу на те, що згідно з Європейською рамкою цифрової компетентності (DigComp) та національними освітніми стандартами України, цифрова компетентність педагога включає такі ключові складові:

- інформаційна грамотність (вміння знаходити, відбирати, аналізувати та оцінювати цифрову інформацію з різних джерел; критичне ставлення до інформації, здатність виявляти фейки, маніпуляції та недостовірні дані; ефективне зберігання, структурування та поширення інформації з використанням хмарних сервісів, баз даних тощо).
- комунікація та співпраця в цифровому середовищі (використання інструментів онлайн-спілкування (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams) для організації освітнього процесу та взаємодії з дітьми, колегами, батьками; участь у професійних спільнотах, соціальних мережах, форумах для обміну досвідом; організація групової роботи за допомогою цифрових платформ (Google Classroom, Moodle, Miro);
- створення цифрового контенту (розробка інтерактивних освітніх матеріалів (презентації, відео, інфографіка, тести); використання креативних інструментів (Canva, Genially, Kahoot!) для залучення уваги дітей; адаптація контенту з урахуванням особливих освітніх потреб (інклюзія);
- безпека в цифровому просторі (захист персональних даних дітей і педагогічного колективу; розуміння основ кібербезпеки, запобігання

кібербулінгу, фішингу та іншим загрозам; дотримання цифрової етики, авторського права та ліцензійного використання контенту);

- вирішення технічних проблем та адаптивність до нових технологій (вміння швидко опанувати нові програми, сервіси, освітні платформи; навички базового технічного обслуговування (налаштування персонального комп'ютера, підключення проектора, усунення простих збоїв); готовність до постійного професійного розвитку в умовах цифрової трансформації).

Встановлено, що цифрова компетентність педагога – це не просто набір технічних навичок, а ключова професійна якість, яка дозволяє ефективно працювати в умовах сучасного освітнього простору. Її формування потребує системного підходу – від оновлення освітніх програм до постійного практичного вдосконалення в роботі з цифровими технологіями.

У ході дослідження з'ясовано, що в дошкільній освіті цифрова компетентність вихователя набуває особливого значення, оскільки поєднує педагогічну майстерність із безпечним, доцільним та ефективним використанням сучасних цифрових технологій для всебічного розвитку дітей. Цифрова компетентність вихователя включає в себе не лише технічні навички, а й здатність інтегрувати цифрові ресурси в ігрову та освітню діяльність, стимулюючи пізнавальний інтерес, креативність і соціальні навички дітей дошкільного віку. На відміну від шкільного рівня, де цифрові технології здебільшого слугують інструментом для передачі знань та контролю результатів навчання, у дошкільній освіті вони виконують передусім розвиваючу, комунікативну та організаційну функції, сприяючи створенню інтерактивного освітнього середовища, налагодженню партнерської взаємодії з дітьми та батьками, а також удосконаленню внутрішньої педагогічної комунікації.

Отже, цифрова компетентність вихователя є важливим чинником забезпечення якісної дошкільної освіти в умовах цифрової трансформації. Зазначимо, що ключові аспекти цифрової компетентності вихователя закладу дошкільної освіти: організація ігор та навчальної діяльності з використанням цифрових ресурсів – інтерактивні дошки Smart Board, Jamboard, дозволяють створювати динамічні ігри для розвитку логіки, мовлення, знайомства з кольорами та формами (наприклад: Гра «Знайди пару» (з використанням перетягування зображень); віртуальна екскурсія до зоопарку через Google Earth; освітні додатки та ігри (на планшетах або смартфонах) – «Розумний пазл» (розвиток просторового мислення); «АБВГДійка» (інтерактивне вивчення букв українського алфавіту); «Khan Academy Kids» (логічні задачі для дітей дошкільного віку); STEM-іграшки (роботи-бджілки «Bee-Bot», програмування без екрана).

Узагальнення та аналіз наукових досліджень показав, що діти дошкільного віку активно сприймають інформацію з екранів, тому вихователь повинен навчати дітей безпечному користуванню інтернетом (на прикладі простих історій), обирати віковідповідний контент (перевіряти додатки на відсутність

реклами, агресивного контенту), створювати власні медіаматеріали (аудіоказки, короткі відео з поясненням правил безпеки).

В ході дослідження встановлено, що сучасні батьки очікують швидкого та зручного зв'язку з закладам дошкільної освіти, для цього вихователі закладів дошкільної освіти використовують інструменти: месенджери (Viber, Telegram) – для оперативних повідомлень, фото з занять; електронні щоденники (ClassDojo, Kinderly) – відстеження успіхів дитини, домашні завдання; відеозустрічі – для батьківських зборів або індивідуальних консультацій (приклад: група у Telegram «Наша дитяча зірка» – щоденні оновлення, поради психолога, анонси заходів. Важливим аспектом роботи вихователя закладу дошкільної освіти є онлайн-документообіг та електронні портфоліо: Google Docs/Sheets – для планування занять, ведення журналів; цифрові портфоліо дитини (Padlet, Seesaw) – колекція творчих робіт, фото, відео досягнень (приклад: Портфоліо у форматі відеоблогу – щомісячні відеозвіти про розвиток дитини (мовлення, соціальні навички).

Доведено, що сучасні виклики цифрової трансформації освіти вимагають від закладів вищої та фахової передвищої освіти переосмислення підходів до підготовки педагогічних кадрів. У контексті дошкільної освіти це передбачає створення цілісної системи формування цифрової компетентності, яка інтегрує кілька взаємопов'язаних компонентів:

- системна інтеграція цифрових технологій у навчальні дисципліни, розробка спеціалізованих модулів з цифрової педагогіки у рамках традиційних дисциплін (наприклад, «Цифрові інструменти в методиці розвитку мовлення дітей дошкільного віку»), впровадження навчальної дисципліни «Основи STEM-освіти для дітей дошкільного віку», створення цифрових методичних комплексів (електронні хрестоматії, бази інтерактивних завдань), використання симуляційних середовищ для відпрацювання педагогічних ситуацій;

- розробка студентами авторських цифрових продуктів: мультимедійні дидактичні посібники (електронні книги, 3D-пазли), інтерактивні відеоуроки з елементами гейміфікації, мобільні додатки для розвитку когнітивних здібностей, віртуальні екскурсії для дітей дошкільного віку, участь у всеукраїнських конкурсах цифрових педагогічних розробок, спільні проекти з ІТ-фахівцями (створення адаптивних освітніх ігор);

- впровадження змішаного навчання під час практики: відеоспостереження за заняттями з подальшим аналізом, дистанційні консультації з методистами, електронні портфоліо досягнень студентів, використання хмарних сервісів для спільного планування занять (Google Docs), взаємодії з батьками (спеціалізовані платформи), рефлексії педагогічного досвіду (відеоблоги);

- формування цифрової культури та етики, цикл тренінгів з кібербезпеки та медіаграмотності, майстер-класи з цифрового етикету для педагогів, кейс-метод для аналізу етичних дилем (використання персональних даних дітей, відповідальне користування соцмережами, авторське право в

освітньому просторі, розробка кодексу цифрової етики педагога закладу дошкільної освіти).

Відтак, можна впевнено стверджувати, що до основних викликів формування цифрової компетентності належать: нерівномірний рівень цифрових навичок у студентів; недостатня технічна база деяких закладів освіти; потреба у цифровій грамотності педагогів-наставників. Попри це, перспективи позитивні, залучення сучасних EdTech-рішень, підтримка державних програм цифровізації, підвищення мотивації студентів створюють сприятливі умови для інтеграції цифрової складової в професійну майстерність педагога. Отже, цифрова компетентність є невіддільною частиною професійної майстерності майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти. Вона не лише розширює педагогічний інструментарій, а й трансформує саму сутність освітнього процесу в цифрову епоху. Системне формування цифрової компетентності в структурі професійної майстерності майбутнього педагога в закладах вищої і фахової передвищої освіти – запорука ефективної та сучасної дошкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Лавріненко О. А. Розвиток педагогічної майстерності викладачів закладів вищої освіти в цифровому освітньому середовищі у повоєнний час / Київ: Вид-во ТОВ «Юрка Любченка», 2024. Електронне видання. 125 с.
2. Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. Педагогічний супровід професійного становлення майбутніх вихователів засобами інформаційно-комунікаційних технологій *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*, 2022, Вип. 3 (50) 1 частина С. 31–42.
3. Листопад О. А., Мардарова І. К., Листопад Н. Л. Особливості застосування мультимедійних технологій в процесі формування цифрової культури здобувачів вищої і фахової передвищої освіти *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*. 2024. Вип. 4 (56). С. 24–33.
4. Листопад О., Мардарова І. Цифрова трансформація вищої освіти: теоретичний та практичний аспекти *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету: збірник наукових праць. Педагогічні науки*. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2024. Вип. 66. С. 143–152.
5. Луговий В., Слюсаренко О., Таланова Ж. Інтеграція і диференціація лідерської вищої освіти: уроки для України від ЄС, США і Китаю *Університети і лідерство*. 2024. № 17. С. 77–97.

**Лиходій Єлизавета Богданівна
Кравченко Вікторія Леонідівна**

ІННОВАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЦИФРОВІЙ ДИДАКТИЦІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Штучний інтелект (далі – ШІ) стрімко перейшов від статусу футуристичної ідеї до важливої складової сучасного життя, і сфера освіти не стала винятком. Станом на 2025 рік ШІ докорінно змінює освітній простір, відкриваючи нові, раніше недоступні можливості. Інтелектуальні системи навчання, автоматизоване управління навчальними процесами, а також інструменти

Педагогічна майстерність майбутнього вчителя: поступ, становлення, удосконалення і зростання : матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму (м. Полтава, 5 червня 2025 р.) / за ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2025. 1112 с.

УДК 378.011.3-051:005.336.5(062)

П 24

**ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ:
ПОСТУП, СТАНОВЛЕННЯ, УДОСКОНАЛЕННЯ І ЗРОСТАННЯ**

Матеріали Міжнародного науково-практичного форуму

5 червня 2025 року

За редакцією проф. М. В. Гриньової

Дизайн обкладинки: проф. Н. В. Кононець